

Roadside picnic

Paul Centarski

Fragment dokumentacji złożonej do konkursu na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim na 19 Międzynarodowej Wystawie Architektury w Wenecji w 2025 r.

ROADSIDE PICNIC

A remote detour around worlds' Unfinished Nuclear Power Plants and their settlements

The construction of one nuclear power plant ties up 5,000 families for up to a decade. For 200,000 people around the world the construction never stopped, and now they try to free themselves from the shadow of the Unfinished Nuclear Power Plant they were raising.

FIG.1. UNFINISHED NUCLEAR POWER PLANT VALDECABALLEROS, SPAIN

Currently, 440 nuclear power plants are in operation globally, with 59 under construction and 110 more planned. However, before reaching this point, 213 plants were closed, 92 projects were scrapped, and 27 were built but never put online. Each of these plants—whether completed or abandoned—represents a pinnacle of human engineering, standing far beyond the horizon of the modern built environment.

Each remote location attracts at least 5,000 people—planners, builders, and maintainers—who uproot their lives, relocating in the hope of advancing both humanity and their own futures. Yet, the risk of project failure hovers around 25%, a daunting gamble these families must accept as they move to isolated areas where success remains uncertain, and the shadow of an unfinished plant may loom over them for years, if not forever.

Budowa jednej elektrowni jądrowej angażuje 5,000 rodzin na dekadę pracy. Dla 200,000 z tych osób budowa nigdy się nie zatrzymała i teraz wszyscy zmagają się z cieniem Niewykończonej Elektrowni Jądrowej, którą budowali.

FIG. 2. UNFINISHED NUCLEAR POWER PLANT LEMONIZ, SPAIN

Obecnie na całym świecie działa 440 elektrowni jądrowych, 59 jest w budowie i 110 kolejnych w planach. Jednak zanim doszliśmy do tego etapu, po drodze 213 elektrowni zostało zamkniętych, 92 projekty porzucono, a 27 zbudowano, ale nigdy nie uruchomiono. Każda z tych elektrowni—czy to ukończona, czy porzucona—paradoksalnie reprezentuje szczyt ludzkiej inżynierii, jednocześnie stojąc daleko poza horyzontem współczesnej cywilizacji.

Każda z tych odległych lokalizacji przyciąga co najmniej 5,000 osób—planistów, budowniczych i pracowników obiektu—którzy porzucają swoje życia i przenosząc się w nadziei na rozwój zarówno ludzkości, jak i własnej przyszłości. Jednak gdzie ryzyko niepowodzenia projektu wynosi do 25%, zaangażowane rodziny ponoszą największe ryzyko, przede wszystkim ryzyko życia w środowisku zdominowanym przez cień który może rzucać niedokończona elektrownia jądrowa.

ROADSIDE PICNIC

A remote detour around worlds' Unfinished Nuclear Power Plants and their settlements

FIG. 4. ELEKTROWNIA ŻARNOWIEC W BUDOWIE

FIG. 5. OSIEDLE ENERGOBUD(MIASTO REDA) W BUDOWIE

INTELLIGENS

Roadside Picnic porusza problem energii jądrowej, który do tej pory nie został podjęty przez żadną społeczność specjalistów na świecie, ujawniając wcześniej nieznaną zjawisko *nieukończonych elektrowni jądrowych* (27 obiektów na całym świecie). Projekt skupia się na 8 obiektach, których specyfika opiera się na fakcie iż wraz z ich budową towarzyszyło im powstawanie nowych dzielnic, wsi i całych miast, które służyły jako baza socjalna dla pracowników.

Budowa bloku reaktora jądrowego wymaga średnio 5 000 pracowników, wliczając inżynierów jądrowych, nadzór, szkolenie personelu, rozwój przyległej infrastruktury, codzienne dostawy materiałów budowlanych i żywności, nie wspominając o potrzebach związanych z czasem wolnym, opieką dzienną i edukacją. *Roadside Picnic* rozważa bardzo specyficzny przypadek, w którym każda nowa elektrownia budowana była wraz z nowym kompleksem mieszkaniowym w krajach jak Bułgaria, Kuba, Niemcy, Polska, Ukraina i Rosja.

Mieszkańcy tych miast (początkowo ponad 200 000 osób, obecnie nieco ponad połowa) żyją od ponad 30 lat w niedokończonych miastach, na obrzeżach i w centrum nowoczesnej cywilizacji jednocześnie. Ich środowisko miejskie kurczyło się przez ostatnie trzy dekady, a ponieważ usunięcie budynku reaktora jest tak kosztowne jak jego wzniesienie (od 1 do 7 mld USD), koszty które pochłonął projekt blokują jakiegokolwiek alternatywy dla rozwoju.

Roadside Picnic nie przyjmuje jednoznacznie negatywnego ani pozytywnego stanowiska wobec rozwoju energetyki jądrowej, lecz stara się zwrócić uwagę na istotny problem, w którym architekci mogą wciąż mieć coś do powiedzenia. Wystawa pozwoli odwiedzającym poznać kulisy prac budowlanych elektrowni jądrowych, z nadzieją, że zdobyte informacje będą użyteczne w procesie transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju na całym świecie.

Roadside Picnic discusses a problem of nuclear power that has not been discussed by any specialist community in the world so far, revealing the previously unknown phenomenon of *Unfinished Nuclear Power Plants* (27 facilities worldwide). The project focuses on 8 facilities that are specific in their nature: *Unfinished Nuclear Power Plants* (UNPPs) whose construction was accompanied by the establishment of new districts, villages, and entire cities.

The construction of a nuclear reactor block, on average, requires a 5,000-strong workforce, including supervision, staff training, development of adjacent infrastructure, daily construction supplies and food deliveries, not considering leisure, free time, and need to provide day-care and education. *Roadside Picnic* considers a very specific case, where each new nuclear power plant was built along with a new residential complex of 10,000 to 50,000 residents in places as Bulgaria, Cuba, Germany, Poland, Ukraine, Russia.

The inhabitants of these cities (initially about 200,000 people, currently slightly above half of that number) have been living for over 30 years in the incomplete cities, at the edge and in a core of the modern civilization simultaneously. Their urban environments were thinning for the last 3 decades, and since the reactor building is almost as expensive to remove as it was to raise it (from 1 to 7 bln usd), people living around are destined to live in the shadow of the UNPP indefinitely.

Roadside Picnic has no binary negative or positive outlook on nuclear energy development, it strives to highlight a significant issue where architects may still have something to say. The exhibition will allow visitors to get to know the backstage of construction works of nuclear power plants, with the hope that the information obtained will be useful in the implementation of the transformation to sustainable development all around the world.

KONCEPCJA WYSTAWY

Koncepcja wystawy zakłada prezentację 8 par modeli urbanistycznych, każdy przedstawiający 1 km² (100 x 100 cm), porównujących strukturę elektrowni i osiedli mieszkaniowych. Wystawa będzie zawierała informacje na temat stopnia zaawansowania budowy, obiektów oraz dystansu, jaki mieszkańcy miast musieli pokonywać codziennie w drodze do pracy, ujemnego przyrostu naturalnego. Ponadto zostaną przedstawione kulisy wstrzymania całego procesu budowy oraz ujemnego przyrostu naturalnego.

Blaty modeli będą wykonane ze stali nierdzewnej o grubości 5 mm, z laserowo wygrawerowanym zarysem miasta, natomiast budynki będą pokryte cementowym wykończeniem. Każdy model będzie miał stalowe nogi o przekroju 10 mm, których ilość oraz rozłożenie będą wskazywały liczbę reaktorów jądrowych/budynków publicznych. Modele zostaną zorientowane na północ, aby podkreślić indywidualność lokalizacji.

Projektowi będzie towarzyszyć instalacja dźwiękowa, artystyczna interpretacja nagrań z terenów miejskich i elektrowni, podkreślając różnicę między dźwiękami miejskiej gwary i ciszą nieukończonych infrastruktury. Dźwięk będzie emitowany przez głośniki kierunkowe wokół modeli, podkreślając różnicę w charakterze obu przestrzeni.

Wizualna całość wystawy opiera się na użyciu surowych, przemysłowych materiałów oraz pokryciu ścian czarną farbą, aby podkreślić nastrój opuszczonego placu budowy. Charakter wystaw podkreślać będzie cytaty EJ Żarnowiec, wycinek ściany który odwiedzający muszą obejść przechodząc przez westybul pawilonu, jednocześnie zmieniając nastrój ze słonecznego Giardini na pół mroczną salę wystawową.

Omawiany temat był projektem-pasją kuratora, który w 2008 roku po raz pierwszy odwiedził Elektrownię Jądrową w Czarnobylu i sąsiednie miasto Prypeć. Od tego czasu, dzięki międzynarodowemu charakterowi pracy, autor w wolnym czasie odwiedzał podobne lokalizacje (9 łącznie), zbierając materiały dotyczące elektrowni i samych miast. Projekt rozrósł się w ciągu ostatnich dwóch lat i był konsultowany z przedstawicielami uczelni w Polsce i za granicą, a w 2024 roku był zakwalifikowany do finalnego etapu naboru na stypendium doktorskie na jednej z renomowanych uczelni w Europie.

EXHIBITION CONCEPT

The exhibition concept assumes the presentation of 8 pairs of urban models, each with an area of 1 km², comparing the power plant development to residential development. The exhibition will contain basic information on the state of advancement of the power plant construction, its facilities and the distance that city residents had to cover every day on their way to work. Similar information on the cities, their size, negative natural increase, and the main public centers will also be marked. Also information on the halt of the whole development will be provided.

The models' bases will be made out of brushed steel 5mm thick, with a laser engraving, and the buildings will be covered with a cement finish. Each model has steel 10mm legs indicating the number of nuclear reactors/public buildings. Models are north-oriented in order to highlight the individuality of the location. The curator of the project has experience and access to all of the above-mentioned technologies.

The project is accompanied by a sound installation, an artistic interpretation of recorded sounds from urban locations and the power plant, emphasizing the gap between the noise of the street and the unfinished facility in whose shadow the city is located. Sound will be distributed through directional speakers around each of the models.

The visual whole of the exhibition is based on the use of industrial, raw materials, and covering the walls with black paint in order to emphasize the mood of an abandoned site. The mood will be highlighted with a wall quotation from EJ Żarnowiec, a section of the wall that visitors must walk around as they pass through the pavilion's vestibule, shifting the mood from the sunny Giardini to the semi-dark exhibition hall.

The topic was a passion project of the curator, who in 2008 visited the Chernobyl Nuclear Power Plant and the adjacent city of Pripjat for the first time, since then, due to the international mode of work, the author visited similar, less catastrophic locations in his free time, collecting materials on the power plant facilities and the cities themselves. The project grew in scale in the last two years and was consulted with representatives of universities in Poland and abroad, and in 2023 it was shortlisted for a doctoral fellowship at one of the most renowned universities in Europe.